

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) และสงครามอิรักต่อธุรกิจกิจการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ มาใช้ ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าจากหนังสือวารสารสิ่งพิมพ์ รายงานประจำปี การค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีภายใต้หัวข้อดังต่อไปนี้คือ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบภายนอก (External Events)

2.1.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์ผลกระทบภายนอก (External Events)

2.1.3 ทฤษฎีการวิเคราะห์งบการเงิน

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบภายนอก (External Events)

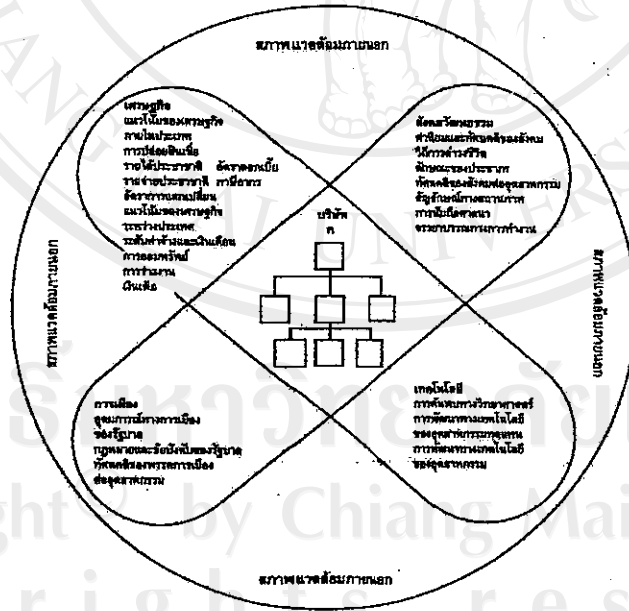
สมยศ นาวิการ (2545 : 34 – 35) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสรุปได้ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัทเป็นต้นกำเนิดที่สำคัญของโอกาสและอุปสรรคสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบขึ้นด้วยเหตุการณ์ต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือ การควบคุมโดยตรงของผู้บริหารบริษัท การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรม สภาพแวดล้อมภายนอกไม่เคยอยู่กับที่ ตัวอย่างเช่น สภาพแวดล้อมภายนอกอาจจะเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในบางเวลา ความรับผิดชอบของผู้บริหาร คือ การระบุโอกาสในอนาคต และการกำหนดตำแหน่งของบริษัทเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโอกาส แต่ผู้บริหารต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างมากและเป็นไปไม่ได้ที่จะติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกทุกอย่าง ดังนั้นผู้บริหารควรจะมีเฉพาะปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญเท่านั้น

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญคือเหตุการณ์ที่มีผลกระทบในทางที่ดีหรือไม่ดี เป็นอย่างมากต่อการดำเนินงานของบริษัท ไม่ใช่ว่าอุตสาหกรรมทุกอย่างจะมีปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญอย่างเดียวกันตามที่เคยกล่าวถึงข้างต้น ตัวอย่างเช่น บริษัทผลิตสินค้าบนรากฐานของการใช้น้ำมัน ราคาน้ำมันของตลาดโลกจะมีความสำคัญ แต่จะไม่มีมีความสำคัญต่อบริษัทผลิตรองเท้า ในกรณีของบริษัทข้ามชาติการเปลี่ยนแปลงจากทุนนิยมไปเป็นสังคมนิยมจะมีผลกระทบต่อบริษัทข้ามชาติที่อยู่ภายในประเทศนั้นเป็นอย่างมาก การพยากรณ์โอกาสและอุปสรรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกจะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การระบุปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญ
2. การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญ
3. การพยากรณ์ผลกระทบของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญต่อคุณลักษณะของอุตสาหกรรม

เพื่อสรุปสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของอุตสาหกรรมจะสร้างโอกาส และอุปสรรคและปัจจัยความสำคัญที่สำคัญใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อการประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของบริษัท ผู้บริหารต้องประเมินทรัพยากรและความสามารถของบริษัท ตามปัจจัยความสำคัญที่สำคัญใหม่ ๆ

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยภายในสภาพแวดล้อมภายนอก
ที่มา : สมยศ นาวิการ (การบริหารเชิงกลยุทธ์) หน้า 34

2.1.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์ผลกระทบภายนอก

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2546 : 38 - 42) ได้กล่าวถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกไว้ดังนี้

ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) นั้น องค์ประกอบสำคัญประการแรกก็คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก อันหมายถึงการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุตสาหกรรม คู่แข่ง เทคโนโลยี และปัจจัยอื่น ๆ ที่จะกระทบกับธุรกิจ ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่จะกระทบกับธุรกิจนั้นอาจจะแบ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

ขั้นตอนแรก การกำหนดปัจจัยสภาพแวดล้อม เป็นขั้นตอนของการพิจารณาปัจจัยของสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ว่าปัจจัยใดมีผลกระทบต่อธุรกิจที่กำลังพิจารณาอยู่ กล่าวคือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะจำแนกออกมามากมาย เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งอาจจะหมายถึงการศึกษาทางด้าน โครงสร้างเศรษฐกิจ การศึกษาทางด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจหรืออัตราการเติบโต ปัจจัยทางด้านการเงิน ปัจจัยทางด้าน การเปลี่ยนแปลงของประชากร ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยในเรื่องของสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมและคู่แข่ง ตลอดจนปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค และอื่น ๆ

ในขั้นตอนนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การพยายามจะวิเคราะห์ว่าลักษณะในปัจจัยตัวใดที่มีผลกระทบต่อธุรกิจที่กำลังดำเนินอยู่ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวนี้มีขอบเขตที่กว้าง ผู้ที่ทำการวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องแยกปัจจัยที่มีลักษณะกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อธุรกิจออกจากปัจจัยที่มีความหลากหลายมากมาย และเป็นการแยกปัจจัยที่มีผลกระทบทั้งในอดีตและปัจจุบัน และผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดังกล่าวในอนาคตทั้งระยะสั้น กลาง ยาว กล่าวคือ ในขั้นตอนนี้จะต้องพยายามวิเคราะห์เพื่อที่จะแยกปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีนัยธุรกิจออกมาให้ได้ โดยเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการของธุรกิจจะมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะรุนแรงและรวดเร็ว ทั้งยังจะต้องมีการพิจารณาว่าปัจจัยดังกล่าว นั้น เป็นปัจจัยที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างหรือไม่ ในขณะเดียวกัน บางปัจจัยที่แยกออกมาวิเคราะห์นั้นอาจจะพบว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงมีน้อยมากจนอาจจะกล่าวได้ว่าอยู่ในลักษณะหยุดนิ่ง (Static) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในขั้นตอนนี้เป็นการแยกวิเคราะห์ปัจจัยแต่ละตัวที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อพิจารณาว่าอยู่ในสภาพหยุดนิ่ง (Static) หรืออยู่ในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงพลวัต (Dynamic) และถ้าหากว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงพลวัตนั้น อัตราความเร็วและความถี่ในการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถประเมินสถานการณ์และเตรียมการในการรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

นอกจากการพิจารณาในเรื่องของขอบเขตและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงแล้ว ในขั้นตอนนี้ยังหมายถึงการพิจารณาว่าลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยสภาพแวดล้อมนั้นมี ความซับซ้อนหรือเป็นไปอย่างธรรมดา (Simple) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ วัตถุประสงค์ใน **ขั้นตอนที่สอง**นี้ก็คือ ต้องการที่จะวัดระดับของความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยงจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมว่าจะมีมากน้อยแค่ไหนนั่นเอง

ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์โครงสร้างการแข่งขันของธุรกิจ อันถือเป็น ส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีผลต่อธุรกิจ โดยตรงในขั้นตอนนี้หัวใจสำคัญก็คือการ วิเคราะห์องค์ประกอบของสิ่งที่เรียกว่า “ห้าพลังแห่งการแข่งขัน” (Five Competitive Forces) อัน ประกอบด้วยคู่แข่ง (Potential Entrants) ซึ่งหมายถึงธุรกิจที่เป็นคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกันทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต พลังที่สองที่จะต้องวิเคราะห์ก็คือพลังของผู้ซื้อ ในที่นี้ก็หมายถึงการวิเคราะห์ โครงสร้างของลูกค้ำของเราว่ากำลังมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีอำนาจต่อรองมากน้อยแค่ไหน พลังที่ สามที่จะต้องวิเคราะห์ก็คือพลังของซัพพลายเออร์หรือผู้ป้อนวัตถุดิบให้เรา เช่นเดียวกันก็คือเป็น การวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจต่อรองที่จะมีต่อเรา พลังที่สี่ที่จะต้องวิเคราะห์ก็คือสิ่งซึ่งจะกลายมา เป็นคู่แข่ง ซึ่งในกรณีนี้อาจจะหมายถึงสิ่งชดเชยหรือสิ่งทดแทน (Substitute) ที่จะมีผลกระทบต่อ ธุรกิจของเราทั้งทางตรงและทางอ้อม และพลังที่ห้าที่จะต้องวิเคราะห์ก็คือโครงสร้างของ อุตสาหกรรมว่าประกอบด้วยคู่แข่งจำนวนมากหรือน้อยอย่างไร เพราะโครงสร้างดังกล่าวนี้จะ กำหนดทิศทางในการดำเนินธุรกิจและจะมีผลต่อพฤติกรรมในการบริหารของธุรกิจที่เรา กำลัง วิเคราะห์อยู่ด้วย

ขั้นตอนที่สี่ จะเป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ถึงตำแหน่งในด้านการแข่งขันของธุรกิจ (Competitive Position) กล่าวคือ เป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ลักษณะของธุรกิจว่า เมื่อเทียบกับ ธุรกิจที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความได้เปรียบเสียเปรียบเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างไรบ้างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการวิเคราะห์ถึงสิ่งที่เราเรียกว่า กลุ่มทางกลยุทธ์ (Strategic Group Analysis) เป็นการวิเคราะห์ถึงกลุ่มคู่แข่งที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกับ ตัวธุรกิจที่กำลังทำอยู่ ในขณะเดียวกันก็เป็นกรวิเคราะห์ส่วนแบ่งทางการตลาดเพื่อพิจารณาถึง อำนาจต่อรองของธุรกิจของเราเมื่อเทียบกับคู่แข่งที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

ขั้นตอนที่ห้า การวิเคราะห์โอกาสและภัยอันตราย หลังจากที่ได้มีการพิจารณาข้อมูลตั้งแต่ ขั้นตอนที่หนึ่งถึงสี่แล้ว ในขั้นตอนที่ห้าก็จะนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีการวิเคราะห์ตั้งแต่ขั้นตอนที่หนึ่งถึง สี่มาช่วยเพื่อที่จะหาข้อสรุป ว่าการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ได้วิเคราะห์มาตั้งแต่ต้นนั้นจะ กระทบต่อตัวธุรกิจในเชิงบวกหรือเชิงลบ ถ้าในเชิงบวกเราก็เรียกว่าเป็น โอกาส (Opportunity) และ ถ้าเป็นในเชิงลบก็เรียกว่าภัยอันตราย (Threat) เพื่อเป็นการเตรียมการให้ธุรกิจสามารถที่จะปรับตัว

รองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ซึ่งถ้าหากเป็นโอกาส (Opportunity) ก็หมายถึงการวางตำแหน่งเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่เป็คกว้าง และถ้าหากเป็นภัยอันตราย (Threat) ก็ต้องมีการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตรายอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environmental Scanning) โดยมีขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอนที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น วัตถุประสงค์ที่คืคคือการที่จะนำไปสู่การวางตำแหน่งในเชิงกลยุทธ์ (Strategic Position) ของธุรกิจ เพื่อที่จะให้ธุรกิจนั้นอยู่ในลักษณะที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอนาคตได้อย่างดี อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงการวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การวางตำแหน่งทางกลยุทธ์เท่านั้น ในการที่จะวางตำแหน่งทางกลยุทธ์ให้สมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องพึ่งพาวิเคราะห์อีกด้านหนึ่ง นั่นก็คือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ตลอดจนการวิเคราะห์เรื่องเกี่ยวกับปัจจัยด้านวัฒนธรรม แนวความคิด หรือค่านิยมขององค์กรด้วย

2.1.3 ทฤษฎีการวิเคราะห์งบการเงิน

ภาพร ฅ เชียงใหม่ (2539 : 26 – 27) ได้กล่าวถึงเทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบ สรุปได้ดังนี้

ลักษณะและจุดประสงค์ในการทำงานงบการเงินเปรียบเทียบ (Comparative Financial Statement Nature and purpose) ข้อมูลในงบการเงินเปรียบเทียบตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป จะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล และแนวโน้มซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ชัดเจนกว่าข้อมูลของงบการเงินปีเดียว

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลของงบได้ 5 วิธี คือ

1. แสดงจำนวนที่เพิ่มขึ้น และลดลงในรายการบัญชีต่าง ๆ จากงวดบัญชีหนึ่งและงวดบัญชีถัดไป หรือจากงวดบัญชีปีฐาน กับงวดบัญชีอื่นต่อไป (Absolute increases and decreases for an item from one period to next or from a base period which is more than period removed)
2. แสดงจำนวนร้อยละที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงของแต่ละรายการ จากงวดบัญชีหนึ่งและงวดบัญชีถัดไป หรืองวดบัญชีปีฐานกับงวดบัญชีอื่นต่อไป (Percentage increases and decreases for an item from one period to the next or from a base period which is more than one period removed)
3. แสดงเป็นจำนวนร้อยละของยอดรวม (Percentage of an aggregate Total or Commonsized)

4. การวิเคราะห์แนวโน้มในรูปร้อยละ (Trend Percentages)
5. การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratios)

จากการวิเคราะห์ทั้ง 5 วิธีข้างต้น โดยทั่วไปแล้วเมื่อจัดทำงบการเงินเปรียบเทียบแล้ว สามารถวิเคราะห์ 3 วิธีแรกพร้อม ๆ กับรายการจัดทำงบการเงิน แล้วจึงวิเคราะห์แนวโน้มและวิเคราะห์อัตราส่วนภายหลัง

การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง การวัดความสัมพันธ์ของตัวเลขและรายละเอียดอื่น ๆ ในงบกำไรขาดทุน โดยคำนวณในรูปอัตราส่วนและรูปร้อยละ เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงานของกิจการ ใน 4 เรื่อง คือ

1. สภาพคล่องของธุรกิจ หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น
2. สภาพหนี้ หรือความเสี่ยงภัย หมายถึง โครงสร้างของเงินทุนที่ใช้เงินทุนจากการกู้ยืมระยะยาว มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาว และมีความเสี่ยงภัยต่อการงดให้กู้ยืมและการถูกยึดกิจการ เสี่ยงต่อการล้มละลายหรือไม่
3. ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หมายถึง สร้างผลการดำเนินงานสูงหรือไม่ในทุกส่วนงานที่ดำเนินธุรกิจ
4. สมรรถภาพในการหากำไร มีความสามารถในการหากำไรในระดับสูง คู่แข่งการลงทุนหรือไม่

การวิเคราะห์ทั้ง 4 เรื่องดังกล่าวจะใช้วิธีวิเคราะห์ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์แบบแนวโน้ม คือ การเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาของกิจการหนึ่งเพื่อให้ทราบถึงระดับความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจและการวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบกับกิจการอื่น ซึ่งประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันเพื่อจะทราบข้อดีและข้อเสียของกิจการ เพื่อแก้ไขการดำเนินงานให้อยู่ในระดับเดียวกันกับกิจการอื่นและก้าวหน้ากว่ากิจการอื่น

การวิเคราะห์นอกจากจะใช้ตัวเลขเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จะต้องใช้ข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลขประกอบการพิจารณาด้วย เช่น สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ กฎหมายข้อบังคับ สภาพของเศรษฐกิจการเมือง ซึ่งอาจจะมีอิทธิพลเหนือตัวเลขที่ทำการคำนวณจากงบการเงิน เพื่อทำการวิเคราะห์ด้วยอีกทั้งในการวิเคราะห์จะต้องใช้อัตราส่วนหลาย ๆ อัตราส่วนประกอบกัน จึงสรุปผลการวิเคราะห์ให้สมเหตุสมผลตามสภาพข้อเท็จจริง

วิธีวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์แนวโน้ม (Trend analysis)

การวิเคราะห์แนวโน้มจะบอกความสัมพันธ์แต่ละรายการ แนวโน้มจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงกว่าปีฐาน และบอกลักษณะเชิงเปรียบเทียบของบางรายการ เช่น ขายกับต้นทุนขาย ยอดขาย อาจจะมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ต้นทุนขายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratios)

รูปแบบของการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วน (Type of Comparison)

โดยทั่วไปมีการวิเคราะห์แยกได้เป็น 2 ลักษณะ

1. เปรียบเทียบธุรกิจที่มีลักษณะเหมือนกัน (External Standard or crosssection)

การเปรียบเทียบอัตราส่วนการเงินของกิจการหนึ่งกับอัตราส่วนของการเงินโดยเฉลี่ยของกิจการอื่น ในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันที่เรียกว่า Industry norm เพื่อหาสมรรถภาพในการดำเนินงานเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

2. เปรียบเทียบอัตราส่วนในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งของธุรกิจเอง (Trend analysis)

การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของงวดบัญชีกับงวดบัญชีหนึ่งของกิจการเอง เช่น เปรียบเทียบอัตราส่วนในงวดปัจจุบันกับงวดในอดีต หรืองวดปัจจุบันและงวดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้สามารถรู้ถึงฐานะที่แท้จริงและความเจริญก้าวหน้าของกิจการ เป็นการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของกิจการ (Trend analysis) ทางหนึ่ง ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์พึงทราบก่อนว่า ท่านวิเคราะห์ในฐานะใด เป็นเจ้าของ เจ้าหนี้ หรือฝ่ายบริหาร

เรื่องที่ใช้งบการเงินมีความสนใจที่จะวิเคราะห์

การวิเคราะห์งบการเงินเป็นการหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในงบการเงิน และวิเคราะห์แนวโน้ม ข้อมูลที่วิเคราะห์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงินแต่ละกลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มของผู้ใช้มีความต้องการในรายละเอียดของการวิเคราะห์ที่ต่างกัน แต่โดยทั่วไปแล้ว แต่ละกลุ่มของผู้ใช้ต้องการวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อทราบผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของธุรกิจ 5 เรื่อง คือ²

1. สภาพคล่องหรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น

(Measures of the overall liquidity of the firm)

² Fraser Lyn M. *Understanding Financial Statements*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1995, P.141-171.

2. สภาพหนี้สิน หรือความเสี่ยงภัย
(Measures of debt or leverage or Risk)
3. วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
(Measures of efficiency or activity)
4. วัดสมรรถภาพในการหากำไร
(Measures of profitability)
5. วัดผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน
(Measures of Return on Investors)

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Measures of the overall liquidity of the firm)

การที่จะพิจารณาว่าธุรกิจใดมีสภาพคล่องหรือไม่นั้น จะแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น (Short Run Solvency) ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ทุนหมุนเวียน (Working capital)
- 1.1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (The current Ratio)
- 1.1.3 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น (The acid-test ratio)

1.2 สภาพคล่องของสินทรัพย์หมุนเวียน (Liquidity of Current Assets)

- 1.2.1 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average collection period)
- 1.2.2 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory turnover)

1.1 ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1.1.1 ทุนหมุนเวียน (Working Capital)

คำนวณได้โดยนำเอาหนี้สินหมุนเวียนไปหักออกจากสินทรัพย์หมุนเวียน

ทุนหมุนเวียนสุทธิ = สินทรัพย์หมุนเวียน - หนี้สินหมุนเวียน

ทุนหมุนเวียนสุทธิจะไม่ใช้ประโยชน์ในการนำไปเปรียบเทียบกับธุรกิจที่ประกอบอุตสาหกรรมเหมือนกัน แต่จะใช้ประโยชน์ด้านการควบคุมภายใน (Internal Control) ซึ่งฝ่ายบริหารอาจจะกำหนดให้มีจำนวนหนี้สินระยะยาว มีจำนวนต่ำกว่าทุนหมุนเวียนสุทธิของบริษัท หรือต้องการให้บริษัทมีสภาพคล่องสูง ขณะที่ไม่มีนโยบายกู้ยืมจำนวนมาก การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน กิจการใดมีสินทรัพย์หมุนเวียนสูงกว่าหนี้สินหมุนเวียน ก็จะเป็นเครื่องชี้แสดงในขั้นต้นได้แล้วว่าธุรกิจนั้นมีความสามารถชำระหนี้เมื่อถึงกำหนด

1.1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)

คือ อัตราส่วนที่คำนวณได้โดยนำหนี้สินหมุนเวียนไปหารสินทรัพย์หมุนเวียน โดยทั่วไปหนี้สินหมุนเวียนประกอบด้วยเจ้าหนี้การค้า ตัวเงินจ่ายในระยะเวลา 1 ปี ภาษีค้างจ่าย หนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดได้ถอนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนประกอบด้วย เงินสด หลักทรัพย์ลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้และสินค้าคงคลัง ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า สามารถคำนวณอัตราส่วนได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

การที่ต้องคำนวณในรูปทุนหมุนเวียนสุทธิและอัตราส่วนทุนหมุนเวียนควบคู่กัน เนื่องจากการแสดงจำนวนเงินมูลค่าสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียนในรูปจำนวนเงินจะไม่สามารถวัดสภาพคล่องได้ ในบางกรณีจำนวนเงินทุนหมุนเวียนสูงมาก แต่คำนวณอัตราส่วนทุนหมุนเวียนแล้ว อัตราส่วนจะต่ำกว่า

1.1.3 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น (Acid test Ratio or Quick Ratio)

เพื่อใช้วัดสภาพคล่องของธุรกิจ โดยไม่รวมจำนวนสินค้าคงคลัง เนื่องจากมีสภาพคล่องน้อยมาก เพราะสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ช้าที่สุด อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่นเป็นการนำเอาหนี้สินหมุนเวียนไปหารสินทรัพย์หมุนเวียน ยกเว้นสินค้าคงคลัง เพื่อต้องการทราบว่าหนี้สินระยะสั้น จะได้รับชำระหนี้จากสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้โดยเร็ว และได้รับเงินสดในจำนวนแท้จริง คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{สินทรัพย์สภาพคล่องสูง (Quick Assets)} = \text{เงินสด} + \text{ลูกหนี้} + \text{หลักทรัพย์} + \text{ตัวเงินรับ}$$

$$\text{ดังนั้น อัตราส่วนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

1.2 สภาพคล่องของสินทรัพย์หมุนเวียน ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1.2.1 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average collection period)

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นการขายเชื่อ สามารถเปลี่ยนสภาพมาเป็นเงินสดได้ภายในกี่วันแสดงถึงประสิทธิภาพในการเก็บหนี้ นโยบายให้เครดิต การคำนวณระยะเวลาในการเก็บหนี้ ค่าขายควรจะเป็นยอดขายสินเชื่อ แต่ถ้ามีการบันทึกในงบการเงินไม่ได้แสดงยอดขายเชื่อไว้ จึงอาจใช้ยอดขายรวมแทนก็ได้ ซึ่งเมื่อนำอัตราส่วนเปรียบเทียบกับกันก็ควรจะใช้อัตราส่วนที่ได้จากยอดขายรวมเหมือนกันในตอนวิเคราะห์

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้} = \frac{\text{ยอดขายเชื่อ}}{\text{ลูกหนี้สุทธิโดยเฉลี่ย}} = \text{รอบ}$$

ในกรณีไม่ทราบยอดขายให้ใช้ยอดขายสุทธิแทน เพราะฉะนั้นได้สูตรดังนี้

$$\text{การหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้สุทธิโดยเฉลี่ย}} = \text{รอบ}$$

1.2.2 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory turnover)

เราจะสามารถวัดสภาพคล่องและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจได้จากอัตราส่วนนี้ ได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงคลังโดยเฉลี่ย}} = \text{รอบ}$$

อัตราส่วนนี้แสดงสภาพคล่องของสินค้าคงคลังว่าจะหมุนเวียนเปลี่ยนมาเป็นลูกหนี้หรือเงินสดได้เร็วเพียงใด นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่าธุรกิจถือสินค้าคงคลังไว้ในระดับที่พอใจหรือถือไว้มากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีประสิทธิภาพในการจัดการสินค้าคงคลังเพียงใด

การคำนวณอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง จะได้เป็นจำนวนรอบหนึ่ง ๆ ของอัตราการหมุนเวียน เริ่มต้นตั้งแต่สินค้าคงคลังเข้ามาแล้วขายออกไป นับเป็นจำนวนหนึ่งรอบถ้าจำนวนรอบสูงหมายความว่าระหว่างงวดบัญชีนั้น ธุรกิจซื้อสินค้าเข้ามาเก็บไว้ไม่นานก็สามารถขายออกไปได้ ผลทำให้มีสภาพคล่องสูง และมีประสิทธิภาพในการจัดการรักษาระดับสินค้าคงคลังได้ตามนโยบายของฝ่ายจัดการ ในทางตรงกันข้ามถ้าจำนวนรอบต่ำ แสดงว่าธุรกิจประสบปัญหาทางด้านการตลาด มีคู่แข่งเข้ามาขายสินค้าได้ช้า ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนสินค้าเป็นเงินสดและลูกหนี้ได้โดยเร็ว ธุรกิจกำลังประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องและขาดประสิทธิภาพในการจัดการสินค้าคงคลังจะต้องแก้ไข

การหมุนเวียนของลูกหนี้และการหมุนเวียนของสินค้า การหมุนเวียนของสินค้าหนึ่งรอบนับจากวันที่ซื้อสินค้าเข้ามาขายจนกระทั่งถึงวันขายได้ วันซื้อมากกว่าวันที่ขายได้ ส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ นับจากวันที่เป็นลูกหนี้ จนถึงวันที่เก็บเงินได้ วันเป็นหนี้มากกว่าวันที่เก็บหนี้ได้ ดังนั้น ธุรกิจจะมีสภาพคล่องสูงจะต้องซื้อสินค้ามาขายแล้วขายสินค้าได้เร็วและเก็บเงินจากลูกหนี้ได้เร็ว ก็หมายความว่าทั้งการหมุนเวียนของสินค้าต้องเร็วและการหมุนเวียนของลูกหนี้ต้องเร็วด้วย จึงสามารถสรุปเป็นวงจรการดำเนินงานธุรกิจได้ดังนี้

การหมุนเวียนของสินค้า 1 รอบ = วันที่ซื้อสินค้ามาขายมากกว่าวันที่ขายได้
 การหมุนเวียนของลูกหนี้ 1 รอบ = วันที่เป็นหนี้มากกว่าวันที่เก็บเงินจากลูกหนี้ได้
 การหมุนเวียนของสินค้า 1 รอบ + การหมุนเวียนของลูกหนี้ 1 รอบ = เรียกว่า 1 รอบธุรกิจ
 วันที่ขายได้ อาจขายได้เงินสดหรือขายเงินเชื่อ

2. อัตราส่วนแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Measures of Efficiency or Asset Management)

อัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจ จะพิจารณาว่าเมื่อกิจการลงทุนในสินทรัพย์ไปแล้ว สามารถสร้างยอดขายได้สูงหรือไม่ ดังนั้น จึงจัดความสัมพันธ์ระหว่างค่าขายและสินทรัพย์ อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 2.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Receivable Receivable Turnover)
- 2.2 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover)
- 2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (Fixed Asset Turnover)
- 2.4 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover)
- 2.5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total assets)

2.1 การหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Receivable Turnover) แสดงถึง
ประสิทธิภาพในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้

$$\text{จำนวนรอบการหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ยอดขายเชื่อ}}{\text{ลูกหนี้โดยเฉลี่ย}}$$

$$\text{ระยะเวลาโดยเฉลี่ยของการเก็บหนี้} = \frac{360}{\text{จำนวนรอบการหมุนเวียนของลูกหนี้}}$$

อาจจะใช้สูตรอีกทางหนึ่ง คือ

$$\text{ระยะเวลาการเก็บหนี้} = \frac{360 \times \text{ลูกหนี้โดยเฉลี่ย}}{\text{ยอดขายเชื่อ}}$$

2.2 อัตราการหมุนเวียนสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover)

อัตราส่วนนี้แสดงประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการในการขายสินค้า และความสามารถเปลี่ยนสินค้าหมุนเวียนเปลี่ยนมาเป็นลูกหนี้ หรือเงินสดได้เร็วเพียงใด แสดงว่าธุรกิจได้รับผลตอบแทนจากเงินทุกหน่วยที่ลงทุนไปในสินทรัพย์นั้น แต่ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำก็แสดงว่า ธุรกิจอาจมีสินทรัพย์บางอย่างที่เกินความต้องการควรได้มีการสำรวจเพื่อตัดจำหน่าย หรืออาจเป็นเพราะธุรกิจไม่สามารถจะขายสินค้าออกได้

$$\text{อัตราการหมุนเวียนสินค้าคงคลัง} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงคลังโดยเฉลี่ย}}$$

2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (Fixed Asset Turnover) อัตราส่วนนี้
แสดงถึงการลงทุนในสินทรัพย์ประจำ ที่ดิน โรงงานเครื่องจักร แล้วสามารถสร้างยอดขายได้ที่เท่า
ของเงินลงทุน อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์}}$$

2.4 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover) อัตราส่วน
แสดงถึงการลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการ แล้วสามารถสร้างยอดขายได้ที่เท่าของเงิน
ลงทุนในสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมโดยเฉลี่ย}}$$

2.5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return of Total assets) อัตราส่วนนี้แสดงถึงการลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการ แล้วสามารถสร้างกำไรสุทธิหลังหักภาษีได้กี่เท่าของเงินลงทุนในสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้ คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

3. อัตราส่วนแสดงถึง การบริหารหนี้และความเสี่ยง (Debt Management)³

การกู้ยืมของธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนเงินทุนของธุรกิจและกำไรของธุรกิจ เพื่อแสดงความเสี่ยงจากการใช้นโยบายหาเงินทุนจากการกู้ยืมก่อให้เกิดความเสี่ยง เพราะธุรกิจจะต้องชำระดอกเบี้ยและเงินต้นตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ถ้าผิดสัญญาอาจจะมีผลให้ธุรกิจถูกฟ้องล้มละลายได้ เนื่องจากการใช้เงินทุนจากเจ้าหนี้ต้องทำให้ธุรกิจรับภาระในการจ่ายดอกเบี้ยเป็นจำนวนคงที่แน่นอน การจัดหาเงินมาลงทุนดำเนินการธุรกิจอาจจัดหามาได้ 3 แหล่ง คือ การออกหุ้นสามัญ การออกหุ้นบุริมสิทธิ และการกู้ยืม

1. การหาเงินทุนมาจากการออกหุ้นสามัญเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะได้กำไรต่อหุ้น ถ้าดำเนินการธุรกิจแล้วมีผลกำไร ผลกำไรนั้นจะนำมาแบ่งโดยหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญ ซึ่งจะได้กำไรต่อหุ้น ถ้าออกหุ้นจำนวนมาก และถ้าขาดทุนผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน ก็จะร่วมกันรับผิดชอบผลขาดทุนนั้นแบ่งขาดทุนแก่ผู้ถือหุ้น ดังนั้น การจัดหาเงินทุนนี้ความเสี่ยงจึงต่ำเพราะมีการแบ่งความรับผิดชอบต่อการขาดทุน

2. การจัดหาเงินทุนมาจากการออกหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ลักษณะของหุ้นบุริมสิทธิมีลักษณะเป็นเจ้าหนี้ คือมีสิทธิเรียกร้องเงินปันผลก่อนหุ้นสามัญ กำไรหลังหักภาษีจะต้องแบ่งจ่ายเงินปันผลให้แก่หุ้นบุริมสิทธิก่อน แล้วเหลือเท่าใดจึงประกาศจ่ายแก่หุ้นสามัญแต่เมื่อธุรกิจขาดทุนหุ้นบุริมสิทธิก็จะได้ไม่ได้รับเงินปันผลสำหรับผู้ถือหุ้น แบ่งขาดทุนกันจึงทำให้สามารถลดความเสี่ยงในการดำเนินงานธุรกิจ

3. การออกหุ้นสามัญ และการกู้ยืม (หรือออกหุ้นกู้) ธุรกิจมีภาระในการจ่ายดอกเบี้ยเป็นประจำ และมีการส่งคืนเงินต้นตามเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ยืม นั้น ๆ ดังนั้นถ้ากำไรต่ำก็ไม่สามารถจ่ายดอกเบี้ยและคืนเงินต้นได้ การกู้ยืมเงินจึงมีความเสี่ยงมากกว่า แต่ถ้าธุรกิจสามารถทำอัตรากำไรจากการลงทุนได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายแก่เจ้าหนี้ซึ่งเรียกว่า ธุรกิจใช้นโยบายการเงินแบบ

³ Robert, N. Anthony. and James, S. Reeces. **Management Accounting**, Homewood Illinois, 1975,

“Trading on equity” ในลักษณะประสบผลสำเร็จ หรือ “Favorable Leverage” ธุรกิจสามารถหากำไรได้มากขึ้น โดยไม่เสียอำนาจในการควบคุมการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น หากใช้เงินทุนจากการกู้ยืมธุรกิจจะต้องพยายามใช้เงินทุนจากการกู้ยืมเงินให้ได้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยจ่ายเพราะถ้าอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยจ่ายแล้ว จะก่อให้เกิดผลเสียแก่ธุรกิจ หมายความว่า จะใช้ Trading on Equity ล้มเหลว หรือ Unfavorable Leverage

การวิเคราะห์การบริหารหนี้ จะต้องพิจารณา 2 ส่วนคือ

3.1 จำนวนหนี้สิน (Amount of Debt) อัตราส่วนประกอบด้วย

- 3.1.1 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Times Interest Earned)
- 3.1.2 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt/Equity)
- 3.1.3 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long Term Debt to Total Capitalization)

3.2 ความสามารถในการชำระหนี้ (Coverage of Debt) อัตราส่วนประกอบด้วย

- 3.2.1 ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earned)
- 3.2.2 ความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fixed Charge Coverage)

4. อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไร (Measures of Profitability)

การวิเคราะห์อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไร ซึ่งเป็นการวัดผลการดำเนินงานทั้งหมดของธุรกิจ ว่ามีความสามารถในการหากำไรได้มากน้อยเพียงใด บางธุรกิจมีสภาพคล่องดี แต่สมรรถภาพในการหากำไรอาจไม่ดีเท่าที่ควรก็ได้ การวัดสมรรถภาพในการหากำไร จะหาอัตราส่วนโดยแบ่งความสัมพันธ์เป็นกลุ่ม ๆ ก่อนดังนี้

- 4.1 สมรรถภาพการหากำไรวัดจากความสัมพันธ์กับยอดขาย
- 4.2 สมรรถภาพการหากำไรวัดจากความสัมพันธ์ของสินทรัพย์
- 4.3 สมรรถภาพการหากำไรวัดจากความสัมพันธ์ของส่วนของผู้ถือหุ้น

4.1 สมรรถภาพการหากำไรวัดจากความสัมพันธ์กับยอดขาย (Profitability related a level of sales) เป็นการวัดสมรรถภาพในการหากำไรในระดับสูงว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ อัตราส่วนต่าง ๆ ประกอบด้วย

4.1.1 เปอร์เซ็นต์ส่วนประกอบของงบกำไรขาดทุน (Percent income statement) เป็นการวัดความสามารถของการหากำไร โดยอาศัยความสัมพันธ์ของยอดขายและรายการต่าง ๆ ในงบกำไรขาดทุน เพื่อจะชี้ให้เห็นว่ารายการในงบกำไรขาดทุน เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของยอดขาย ซึ่งเรียกว่า การแสดงเป็นจำนวนร้อยละของยอดรวม ซึ่งยอดขายมีความสัมพันธ์กับรายได้ โดยเฉพาะรายจ่ายต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบแต่ละปีได้

จากการคำนวณเปอร์เซ็นต์ส่วนประกอบของงบกำไรขาดทุนนี้ จะสามารถหาอัตราส่วนที่ใช้วัดสมรรถภาพในการหากำไร คือ

อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อค่าขาย (The Gross Profit Margin)

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อค่าขาย (The Operating Profit Margin)

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย (The Net Profit Margin)

$$4.1.2 \text{ อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อค่าขาย} = \frac{\text{กำไรเบื้องต้น}}{\text{ค่าขายสุทธิ}} \times 100$$

4.1.3 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (The operating profit margin) เป็นอัตรากำไรหลังหักต้นทุนสินค้าขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ธุรกิจต้องการให้กำไรจากการดำเนินงานต่อค่าขายมีเปอร์เซ็นต์สูง เพราะเป็นผลสำเร็จในการลดต้นทุนสินค้าขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เนื่องจากการมีประสิทธิภาพในการจัดการ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ค่าขายสุทธิ}} \times 100$$

4.1.4 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย (The net profit margin) คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารด้วยค่าขายสุทธิ ธุรกิจต้องการให้กำไรต่อค่าขายมีเปอร์เซ็นต์สูง เพราะหมายถึงว่าอัตราผลตอบแทนการลงทุนสูงด้วย คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ค่าขายสุทธิ}} \times 100$$

4.2 สมรรถภาพการหากำไรวัดจากความสัมพันธ์ของสินทรัพย์

เป็นการวัดสมรรถภาพในการหากำไรจากการใช้สินทรัพย์รวมของกิจการ ประกอบด้วยอัตราส่วน ดังนี้

4.2.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total assets) อัตราส่วนนี้แสดงถึงการลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการ แล้วสามารถสร้างกำไรสุทธิหลังหักภาษีได้ที่เท่าของเงินลงทุนในสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4.3 สมรรถภาพการหากำไรวัดจากความสัมพันธ์ของส่วนของผู้ถือหุ้น (Profitability related the owner's investment) เป็นการวัดสมรรถภาพในการหากำไรของกิจการจากการลงทุนใน ส่วนของผู้ถือหุ้นอัตราส่วนที่ใช้วัดครั้งนี้ คือ

4.3.1 ผลตอบแทนต่อหุ้นสามัญ (The return on common stock Equity) อัตรา ส่วนที่ชี้ให้เห็นผลตอบแทนที่ได้รับตามราคาบัญชี (Book Value) ของส่วนของผู้ถือหุ้น ถ้าอัตราส่วน นี้สูงหมายความว่าเงินปันผลที่จะตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นจะสูงไปด้วย

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อหุ้นสามัญ} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \quad \text{มากกว่า} \quad \begin{array}{l} \text{ในกรณีส่วนของผู้ถือหุ้น} \\ \text{มีหุ้นสามัญเพียงอย่างเดียว} \end{array}$$

4.3.2 ราคาตามบัญชีต่อหุ้นสามัญ (Book value per share)

$$\text{คำนวณได้} = \frac{\text{จำนวนเงินมูลค่าหุ้นสามัญทั้งหมด}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}}$$

4.3.3 กำไรต่อหุ้น (Earning per share)

$$\text{คำนวณได้} = \frac{\text{ผลตอบแทนต่อหุ้นสามัญ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}}$$

4.3.4 ราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (Price to Earning Ratio)

$$\text{คำนวณได้} = \frac{\text{ราคาตลาดของหุ้น}}{\text{กำไรต่อหุ้น}}$$

4.3.5 เงินปันผลต่อหุ้น (dividend per share)

$$\text{จำนวนได้} = \frac{\text{เงินปันผลจ่าย}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}}$$

4.3.6 อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend payout Ratio)

$$\text{จำนวนได้} = \frac{\text{อัตราเงินปันผลต่อหุ้น}}{\text{กำไรต่อหุ้น}}$$

4.3.7 ความสัมพันธ์อัตราเงินปันผลต่อหุ้นและราคาตลาดของหุ้น (Dividend Yield)

$$\text{จำนวนได้} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น}}{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}$$

5. การวิเคราะห์ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to investors) เจ้าของหรือผู้ลงทุนรวมทั้งฝ่ายจัดการจะสนใจการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทุกเรื่องทั้งสภาพหนี้ ความสามารถในการสร้างกำไรและแนวโน้มของราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นจึงเน้นการวิเคราะห์ลักษณะสรุปความสัมพันธ์ของสมรรถภาพในการหากำไร, ความเสี่ยงภัยจากการใช้เงินทุนจากการกู้ยืม และประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยให้ข้อสมมุติฐานว่า ถ้าอัตราส่วนทุกอัตราสูง หมายความว่าประสิทธิภาพดำเนินงานสูง ความสามารถสร้างกำไรสูง การกู้ยืมอยู่ในระดับปลอดภัย จะทำให้ผลตอบแทนแก่เจ้าของสูง ดังนั้นอัตราส่วนต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์ในลักษณะคูณกันเพื่อยกระดับผลตอบแทนให้สูงขึ้น แนวความคิดนี้เริ่มคิดค้นโดยบริษัทดูปองท์ โดยแสดงการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุนดังนี้

$$5.1 \text{ อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขายสุทธิ}} \text{ มากกว่า } \frac{\text{ใช้วัดสมรรถภาพในการหากำไร}}{\text{สัมพันธ์กับยอดขายโดยตรง}}$$

$$5.2 \text{ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \text{ มากกว่า } \frac{\text{วัดประสิทธิภาพใน}}{\text{การใช้สินทรัพย์}}$$

ความสัมพันธ์โดยการคูณอัตราส่วน (1) และ (2)

$$\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขายสุทธิ}} \times \frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \quad (3)$$

เราเรียกผลคูณที่ได้ (3) ว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ดังนั้นสูตรการคำนวณสรุปได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

การจัดความสัมพันธ์จะทำให้อัตราผลตอบแทนแก่เจ้าของสูง ได้ดังนี้

$$\begin{array}{l} \text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} \times \text{อัตรากำไรสุทธิ} = \text{ผลตอบแทนจากการลงทุน} \\ \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ขายสุทธิ}} \times \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์}} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์}} \end{array} \quad (1) \quad (2) \quad (3)$$

$$\begin{array}{l} \text{ผลตอบแทนจากการลงทุน} \times \text{การยกระดับทางการเงิน} = \text{ผลตอบแทนแก่เจ้าของ} \\ \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times \frac{\text{สินทรัพย์รวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \end{array} \quad (3) \quad (4) \quad (5)$$

2.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โกศล วัชรโรจน (2542) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในการเลือกใช้บริการที่พักแรม ประเภทเกสต์เฮาส์ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการเลือกใช้บริการเกสต์เฮาส์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

โดยการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ใช้บริการพักแรมประเภทเกสต์เฮาส์ ด้วยการใช้แบบสอบถาม ตามเกสต์เฮาส์ 18 แห่ง รวมทั้งหมด 234 ตัวอย่างและนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ฐานนิยม และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกใช้บริการเกสต์เฮาส์เพราะเห็นว่าการพักเกสต์เฮาส์คุ้มค่าใช้จ่าย และรองลงมาเห็นว่าการพักเกสต์เฮาส์ประหยัดค่าใช้จ่าย และเพราะชอบบรรยากาศแบบเกสต์เฮาส์ มากกว่าเหตุผลอื่น ๆ ตามลำดับ

ปัจจัยด้านสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านความสะอาดของเกสต์เฮาส์ รองลงมาเป็นด้านความปลอดภัยในเกสต์เฮาส์มากกว่าด้านอื่น ๆ

ปัจจัยด้านราคาที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือ การแสดงราคาห้องพักไว้ชัดเจน รองลงมาเป็นด้านราคาห้องพักที่แน่นอน และต่อรองไปได้มากกว่าด้านอื่น ๆ

อารยา พัชรเมธา (2543) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในเรื่องการบัญชีของธุรกิจจัดนำเที่ยว มีนัยสำคัญเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจจัดนำเที่ยวและการบัญชีของธุรกิจจัดนำเที่ยว โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ฝ่ายบัญชีของธุรกิจจัดนำเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 4 แห่ง เป็นสาขาของบริษัทจัดนำเที่ยวในกรุงเทพฯ 2 แห่ง อีก 2 แห่ง เป็นผู้จัดนำเที่ยวท้องถิ่นและศึกษาข้อมูลทางวิชาการจากหนังสือและวารสารต่าง ๆ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจจัดนำเที่ยว โครงสร้างการแบ่งส่วนงาน ข้อบังคับการจัดตั้งธุรกิจ วิธีการหาลูกค้า การตั้งราคาขาย ธุรกิจจัดนำเที่ยวมีรายได้หลักจากการให้บริการจัดนำเที่ยว และมีรายได้รองด้วยการเป็นตัวแทนขายบริการต่าง ๆ เช่น ขายตั๋วโดยสารเครื่องบิน ขายห้องพักโรงแรม โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นค่านายหน้า ดังนั้นรายได้จึงมีทั้งส่วนที่เข้าขายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และบางส่วนได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ต้นทุนการให้บริการจัดนำเที่ยว ประกอบด้วยค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าจ้างมัคคุเทศก์ และ ค่าใช้จ่ายดำเนินการอื่น ๆ

กิ่งดาว จินดาเทวิน (2543) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในเรื่องผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่มีผลต่อการดำเนินงานอุตสาหกรรมขนาดกลางในจังหวัดอุดรดิษฐ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – ปี พ.ศ. 2541 โดยมีนัยสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่มีต่อการดำเนินงานอุตสาหกรรมขนาดกลางในจังหวัดอุดรดิษฐ์ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – ปี พ.ศ. 2541 และเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมแต่ละประเภท ขอบเขตการศึกษาประชากรจำนวน 20 ราย จำแนกประเภทของอุตสาหกรรมได้ 7 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมออกซิเจน อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมบริการ การศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการหรือตัวแทนอุตสาหกรรมขนาดกลาง สังกัดพฤติกรรม และ บรรยายภาพการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมทั้ง 7 ประเทศ ได้ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่มีต่อการดำเนินงานด้านการเงินและการบัญชีเป็นหลักสำคัญ ทำให้กิจการขาดสภาพคล่องในการดำเนินงานและมีปัญหาไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ตามปกติทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เจ้าหนี้ส่วนใหญ่เป็น ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารไม่ปล่อยเงินกู้เพิ่มให้อีก และผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจได้ส่งผลต่อเนื่องไปยังการดำเนินงานด้านการตลาด ทำให้มียอดขายลดลง

นิจดา เจริญวิกุล (2545) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ บริเวณชายแดน ไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยมีนัยสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจบริเวณชายแดน ไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย การเก็บข้อมูลใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จากผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจบริเวณชายแดน ไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยกำหนดตัวอย่างรวม 205 ราย สามารถแยกตามประเภทธุรกิจได้ ดังนี้ พาณิชยกรรม จำนวน 160 ราย ซึ่งประกอบด้วยหาบแร่แฝงลอย 26 ราย และร้านค้า 134 ราย อุตสาหกรรม 25 ราย และบริการ 20 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ บทสัมภาษณ์เบื้องต้น และแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย การสอบถามข้อมูลทั่วไป และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ การวิเคราะห์ผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ โดยค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ อัตราร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักธุรกิจส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี โดยมีตำแหน่งเป็นเจ้าของกิจการและมีระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ 10 ปี ขึ้นไปมากที่สุด ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง และกฎหมาย ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยทางกายภาพ ทุกปัจจัยมีผลกระทบต่อธุรกิจบริเวณชายแดน ไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อย่างไรก็ตาม ในแต่ละปัจจัยย่อยที่แตกต่างกันมีระดับความสำคัญต่อธุรกิจแตกต่างกัน และในปัจจัยย่อยบางปัจจัยยังมีระดับความสำคัญที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทธุรกิจ

เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อการค้าชายแดน ไทย-พม่า บริเวณอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตามค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับความสำคัญของปัจจัยย่อยพบว่า ปัจจัยหลักที่มีค่าเฉลี่ยของปัจจัยย่อยที่สูงสุดต่อธุรกิจบริเวณชายแดน ไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจัยด้านการเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านกายภาพ และปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ตามลำดับ

ผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) และสงครามระหว่างประเทศอิรักกับประเทศสหรัฐอเมริกาในเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2545 ต่อเศรษฐกิจไทย

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2546) สวนดุสิตโพลได้สำรวจความคิดเห็นของ “ผู้ประกอบการธุรกิจ” ทางด้าน “ธุรกิจการท่องเที่ยว” โดยเฉพาะธุรกิจไทยที่ทำธุรกิจกับชาวต่างชาติในภาวะสงครามที่เกิดขึ้น จำนวน 1,149 ตัวอย่าง ร้านขายของที่ระลึก 136-ร้าน ร้อยละ 11.85 บริษัททัวร์ 432 ทัวร์ ร้อยละ 37.63 ร้านเพชร/พลอย 208 ร้าน ร้อยละ 18.12 ร้านอาหาร 372 ร้าน ร้อยละ 32.40 เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของเจ้าของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งส่งผลกระทบทำให้ธุรกิจต่าง ๆ ของไทยต้องชลดตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะตามมาภายหลัง โดยสำรวจระหว่างวันที่ 24 – 25 มีนาคม ปี พ.ศ. 2546 สรุปผลได้ดังนี้

หน่วย : ร้อยละ

1. ได้รับผลกระทบจากสงครามในครั้งนี้มากน้อยเพียงใด

อันดับที่ 1	กระทบ	63.27
	ทำให้ยอดขายตกลงโดยเฉลี่ยประมาณ	36.33
อันดับที่ 2	ไม่กระทบ	36.73
	เพราะ ส่วนใหญ่ลูกค้าเป็นชาวจีน/ญี่ปุ่น/ฮ่องกงมากกว่าทางยุโรป, มีลูกค้าประจำอยู่แล้ว	

2. สิ่งผู้ประกอบการธุรกิจอยากบอกกับสหรัฐคือ

อันดับที่ 1	อยากให้ยุติสงครามเร็ว ๆ เพื่อความสงบสุขและความปลอดภัยของประชาชน	50.88
อันดับที่ 2	เป็นการกระทำที่รุนแรงเกินไป/ควรใช้วิธีการเจรจามากกว่า	20.47
อันดับที่ 3	การทำสงครามส่งผลกระทบทุก ๆ ด้านต่อทั่วโลกโดยเฉพาะด้านธุรกิจต่าง ๆ	16.96
อันดับที่ 4	ไม่ควรทำสงครามสู้รบกันเพราะนำมาซึ่งความสูญเสียมากมาย	8.77
อันดับที่ 5	ทำอะไรควรฟังเสียงข้างมากบ้าง/ควรทำตามมติของสหประชาชาติ	2.92

3. สิ่งผู้ประกอบการธุรกิจอยากบอกกับอิรักคือ

อันดับที่ 1	ให้ยุติสงครามโดยเร็วที่สุดเพราะสงครามส่งผลกระทบใน ทุก ๆ ด้านต่อทั่วโลก	48.92
อันดับที่ 2	ควรนึกถึงความปลอดภัยของประชาชนของตัวเองบ้าง/สงสาร ประชาชนที่ต้องมารับเคราะห์	23.02
อันดับที่ 3	ควรมีสันติภาพต่อกันมากกว่าสู้รบหรือใช้ความรุนแรงเข้าหากัน	15.11

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (2546) ได้กล่าวถึงทิศทางเศรษฐกิจปี 2546 สรุปได้ว่า

ทิศทางเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ. 2546 ยังต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากสถานการณ์ภายหลังสงครามระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอิรัก ทั้งความไม่แน่นอนทางการเมืองระหว่างประเทศและความเป็นไปได้ของการก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้นทั่วโลก รวมทั้งภาวะของประเทศสหรัฐอเมริกาในการฟื้นฟูตัวทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งยังมีการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) หรือไข้หวัดมรณะ นับตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2546 ได้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการระบาดของโรค ซึ่งได้แก่ จีน ฮองกง สิงคโปร์ ใต้หวัน และเวียดนาม จึงนับว่าเป็นภัยร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเอเชีย และแผ่ขยายเป็นวงกว้างไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งปัจจัยจากภาวะหลังสงครามและระลอกการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) จึงเสมือนปัจจัยซ้ำเติมเศรษฐกิจโลกให้ต้องใช้ระยะเวลายาวนานออกไปอีกกว่าจะฟื้นตัวได้อย่างมั่นคง

ตารางที่ 2.1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของโลก

หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	2545	2546				
	*IMF	IMF	IMF	**World Bank	***ESCAP	สถาบันวิจัยอื่น
โลก	3.0	3.2	2.3	2.3	2.3	1.5 – 2.8
สหรัฐฯ	2.4	2.2	2.5	2.2	2.2	1.7 – 2.8
ยูโรโซน	0.8	1.1	1.4	1.8	1.8	0.6 – 1.5
ญี่ปุ่น	0.3	0.8	0.6	0.6	0.6	0.0 – 1.7

หมายเหตุ : * กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

** ธนาคารโลก

*** คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก

ที่มา : สถาบันการเงินชั้นนำของโลก

จากตารางที่ 2.1 พบว่า แม้ในช่วงก่อนได้รับผลกระทบจากสงครามระหว่างประเทศอิรักกับประเทศสหรัฐอเมริกาและโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้ปรับลดคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ. 2546 อยู่ที่ร้อยละ 3.2 โดยได้ปรับลดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศต่าง ๆ ลงพร้อมเพรียงกัน โดยเฉพาะภูมิภาค

ละตินอเมริกา และยุโรป โดยในขณะนั้นกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ยังไม่ได้รวมผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) เข้าไว้ด้วย ขณะที่นักวิเคราะห์จากสถาบันการเงินชั้นนำของโลกต่างประเมินว่า เศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ. 2546 มีแนวโน้มชะลอตัวลงจากปี พ.ศ. 2545 เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ได้กลายเป็นปัจจัยใหม่ที่ทำให้หลายเศรษฐกิจซึ่งกำลังแผ่ขยายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย

การแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ได้สร้างความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นต่อภูมิภาคเอเชียค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเอเชียซึ่งประเทศส่วนใหญ่มีภาคการท่องเที่ยวคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 6-7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ นักวิเคราะห์จากสถาบันการเงินชั้นนำได้ปรับลดตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลงจากประมาณการเดิมโดยประเทศที่ถูกปรับลดลงมากที่สุดคือ สิงคโปร์ ฮองกง เกาหลีใต้ มาเลเซีย และได้หวัน ตามลำดับ โดยภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดคือ ธุรกิจการบิน ธุรกิจค้าปลีก และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2.2 การปรับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ของประเทศไทยจากภัยสงครามและโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส)

หน่วย : ร้อยละ

ลำดับ	สถาบัน	เดิม	ใหม่
1.	UNESCAP	4.5	4.2
2.	Morgan Stanley	4.0	3.5
3.	Reuters Poll	4.2	4.1
4.	Citi Group	3.7	3.5
5.	TDRI**	3.9	3.3
6.	TFRC*	4.3	3.8

หมายเหตุ : ** Base case ควบคุม โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ได้ระดับกลาง

* โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ได้ก่อนไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2546

ที่มา : ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2546

จากตารางที่ 2.2 พบว่า บรรยากาศความเคลื่อนไหวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงปลายปี พ.ศ. 2545 ต่อเนื่องถึงไตรมาสแรกของปี 2546 ซึ่งสนับสนุนความเชื่อมั่นในการเติบโตมาอย่างต่อเนื่องนั้น ได้ชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญในไตรมาสที่ 2 ทั้งนี้ ดัชนีชี้วัดสัญญาณทางเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะดัชนีการลงทุนภาคเอกชนได้ชะลอตัวลง นอกเหนือไปจากภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่ได้รับผลกระทบโดยตรง

เศรษฐกิจไทยได้เผชิญกับความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเอง การแพร่ระบาดของโรคส่งผลกระทบต่อหลายภาคธุรกิจ ซึ่งหากเป็นผลให้อุปสงค์ในการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภายในประเทศชะลอตัว การฟื้นตัวในระยะต่อไปจะเป็นภาระที่ฝ่าฝืนได้ยากขึ้น ทว่าการยุติลงของสงครามที่ไม่ยืดเยื้อนี้ ประจวบกับที่ภาครัฐมีมาตรการรองรับผลกระทบอยู่พร้อม จึงช่วยลดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ลงได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546) ได้กล่าวถึงสถานะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 สรุปได้ว่า

เศรษฐกิจไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546

ตารางที่ 2.3 เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวสูงขึ้น (อัตราการเปลี่ยนแปลงจากช่วงปี พ.ศ. 2545)

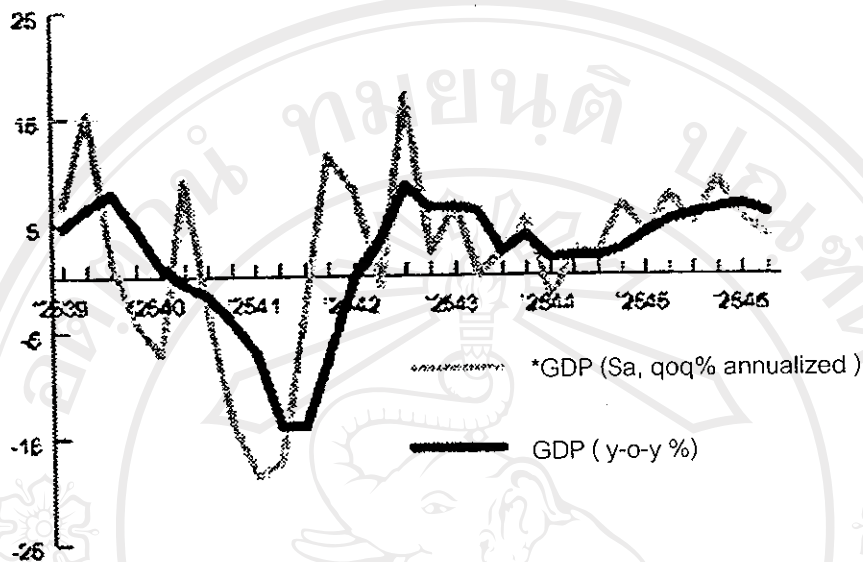
หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	ปี พ.ศ. 2545			ปี พ.ศ. 2546		ทั้งปี
	ทั้งปี	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	
เศรษฐกิจโลก	3.0					3.2
สหรัฐอเมริกา	2.4	3.3	2.9	2.0	2.5	2.4
สหภาพยุโรป (EU15)	1.0	1.2	1.3	1.0	0.5	1.3
กลุ่มยูโร (Euro Zone)	0.8	0.9	1.1	0.8	0.2	1.1
เยอรมนี	0.2	0.4	0.5	0.1	-0.2	0.5
ญี่ปุ่น	0.1	1.7	2.3	2.9	3.0	1.5
ฮ่องกง	2.3	3.4	5.1	4.5	-0.5	2.0
สิงคโปร์	2.2	3.8	3.0	1.7	-4.2	0.01-1.0
เกาหลีใต้	6.3	5.7	6.8	3.7	1.9	3.1
ไต้หวัน	3.6	5.2	4.5	3.5	-0.1	3.1
อินโดนีเซีย	3.7	4.2	3.8	3.5	3.8	3.5-4.0
ฟิลิปปินส์	4.4	3.8	5.7	4.5	3.2	4.2-5.2
มาเลเซีย	4.1	5.8	5.4	4.6	4.4	4.5
ไทย	5.3	5.8	6.2	6.7	5.8	5.8-6.2
จีน	8.0	8.1	8.1	9.9	6.7	7.0

หมายเหตุ : ตัวเลขประมาณการมาจาก WEO (April 2003)-IMF ,หน่วยงานภาครัฐและค่าเฉลี่ยหลายแห่ง
ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจไตรมาสที่สอง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 15 กันยายน ปี พ.ศ. 2546

จากตารางที่ 2.3 พบว่า เศรษฐกิจโลกขยายตัวได้ต่อเนื่องในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 โดยไม่มีผลยึดเยื้อจากสงคราม และราคาน้ำมันลดลงอย่างรวดเร็ว การฟื้นตัวมากขึ้นของสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ชดเชยผลกระทบโรคราตรีตในเอเชียและการชะลอตัวในสหภาพยุโรป เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาขยายตัวสูงขึ้นจากการใช้จ่ายด้านการทหารของรัฐบาล การใช้จ่ายภาคเอกชนโดยเฉพาะในหมวดสินค้าคงทนถาวร และการลงทุนเอกชนที่เพิ่มขึ้นทั้งการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์และการลงทุนในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจญี่ปุ่น ยังปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2546 โดยการลงทุนและการส่งออกมีการขยายตัว อย่างไรก็ตามสถานการณ์ด้านการจ้างงานและรายได้ยังคงค่อนข้างทรงตัวและดัชนีราคาผู้บริโภคยังคงลดลง ซึ่งสะท้อนว่าการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจยังเปราะบาง เศรษฐกิจสหภาพยุโรป (EU15) ยังชะลอตัวจากไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2546 เนื่องจากการส่งออกได้รับผลกระทบจากการที่เงินยูโรแข็งค่าขึ้น และการบริโภคอ่อนตัวลง สำหรับเศรษฐกิจเอเชีย ชะลอตัวลงเล็กน้อยนำโดยเศรษฐกิจจีน เนื่องจากผลกระทบจากการระบาดของโรคราตรีต อย่างไรก็ตามผลกระทบไม่รุนแรงมาก เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ควบคุมสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และประเทศส่วนใหญ่ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย จีน และประเทศไทย ได้ดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อบรรเทาผลกระทบ อาทิ การให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ธุรกิจท่องเที่ยวและการออกโปรแกรมการท่องเที่ยวราคาถูกและน่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว รวมทั้งการดำเนินมาตรการทางการเงินและการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ การใช้จ่ายภาคเอกชนยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจที่สำคัญในประเทศต่าง ๆ ในขณะที่การลงทุนภาคเอกชนยังเพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 : ชะลอลงเล็กน้อยจากผลกระทบการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส)

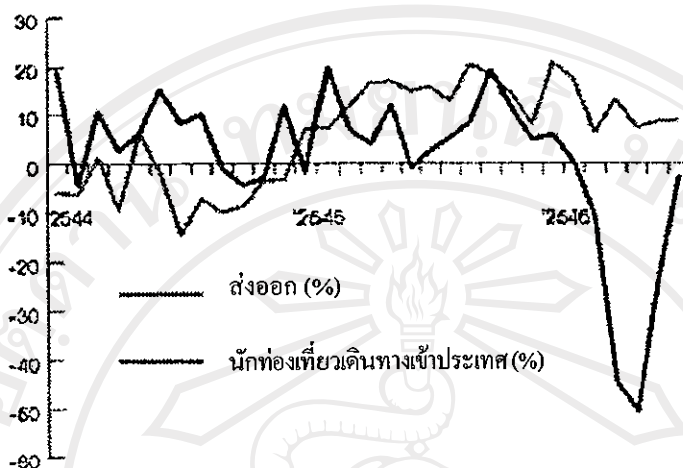
ภาพที่ 2.2 เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546

หมายเหตุ : *ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 15 กันยายน ปี พ.ศ. 2546

จากภาพที่ 2.2 พบว่า เศรษฐกิจไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 ขยายตัวร้อยละ 5.8 ชะลอตัวกว่าการขยายตัวในไตรมาสที่ 1 เล็กน้อย โดยที่ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่ปรับฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 3.5 ต่อปี การชะลอตัวเป็นผลมาจากผลกระทบการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ประกอบกับในปี พ.ศ. 2545 เศรษฐกิจเริ่มขยายตัวเร็วขึ้นในไตรมาส ที่ 2 ทำให้ฐานเศรษฐกิจสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการขยายตัวในระดับสูงของการใช้จ่ายและการลงทุนภาคเอกชน และการส่งออก ชดเชยผลกระทบจากการระบาดของโรคซาร์สต่อรายรับจากการบริการท่องเที่ยว และทำให้โดยภาพรวมเศรษฐกิจยังขยายตัวได้ดี

ผลกระทบจากการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) : ไม่รุนแรงและจำกัดอยู่เฉพาะในสาขาการท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.3 ผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส)

ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 15 กันยายน ปี พ.ศ. 2546

จากภาพที่ 2.3 พบว่า การระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 ลดลงถึงร้อยละ 40.2 จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 2,428,750 คน ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการสูญเสียรายได้ประมาณ 31,000 ล้านบาท⁴ อัตราการเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 55.2 ในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2545 และร้อยละ 65.4 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2546 เป็นเพียงร้อยละ 41.1

รายได้จากการท่องเที่ยวที่ลดลงมากกว่าการลดลงของด้านรายจ่ายทำให้ดุลบริการในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 เกินดุลเพียง 11,354 ล้านบาท เทียบกับการเกินดุล 59,259 ล้านบาท ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2546 อย่างไรก็ตามการส่งออกสินค้าไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากผลกระทบจากโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) ต่อเศรษฐกิจประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคไม่รุนแรงยกเว้นในกรณีของประเทศฮ่องกงที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจอยู่ก่อนแล้ว และสิงคโปร์ ซึ่งเศรษฐกิจมีการพึ่งพิงภาคบริการในสัดส่วนที่สูง

⁴ เป็นการคำนวณ โดยใช้วันพักเฉลี่ยเท่ากับ 8 วันและรายจ่ายเฉลี่ยคนละ 4,000 บาทต่อวัน

เศรษฐกิจไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546

ตารางที่ 2.4 เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวสูงขึ้น (อัตราการเปลี่ยนแปลงจากช่วงปี พ.ศ. 2545)

หน่วย : ร้อยละ

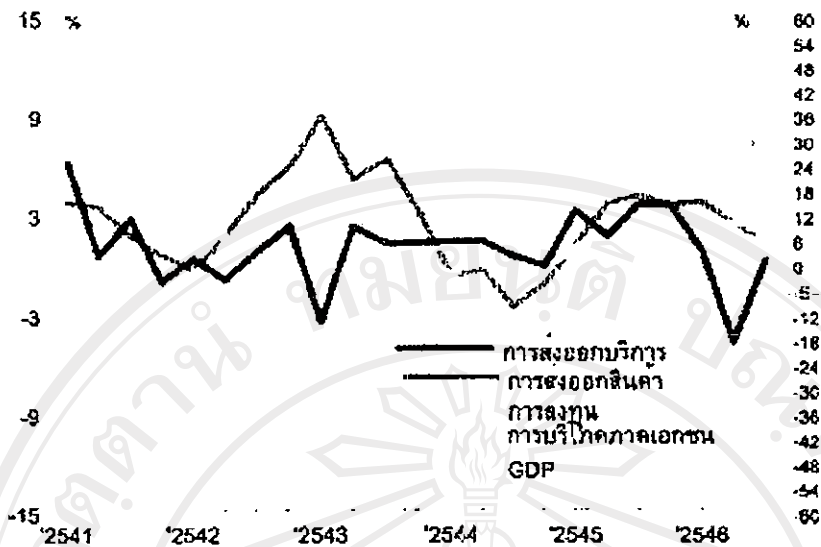
ประเทศ	ปี พ.ศ. 2545			ปี พ.ศ. 2546			ทั้งปี
	ทั้งปี	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	
เศรษฐกิจโลก	3.0						3.2
สหรัฐอเมริกา	2.4	3.3	2.9	2.0	2.5	3.5	2.4
สหภาพยุโรป (EU15)	1.0	1.2	1.3	0.9	0.5	0.6	1.3
กลุ่มยูโร (Euro Zone)	0.8	0.9	1.1	0.8	0.2	0.3	1.1
เยอรมนี	0.2	0.4	0.5	0.1	-0.3	-0.2	0.5
ญี่ปุ่น	0.1	1.7	2.3	2.9	3.2	2.5	1.5
ฮ่องกง	2.3	3.4	5.1	4.5	-0.5	4.0	2.0
สิงคโปร์	2.2	3.8	3.0	1.7	-4.1	1.0	0.01-1.0
เกาหลีใต้	6.3	5.8	6.8	3.7	1.9	2.3	3.1
ไต้หวัน	3.6	5.2	4.5	3.5	-0.1	4.2	3.1
อินโดนีเซีย	3.7	4.2	3.8	3.5	3.8	3.9	3.5-4.0
ฟิลิปปินส์	4.4	3.8	5.7	4.5	3.2	4.4	4.2-5.2
มาเลเซีย	4.1	5.8	5.4	4.6	4.4	5.1	4.5
ไทย	5.4	5.8	6.0	6.7	5.8	6.5	5.8-6.2
จีน	8.0	8.1	8.1	9.9	6.7	9.1	7.0

หมายเหตุ : ตัวเลขประมาณการมาจาก WEO (Oct 2003)-IMF, OECD, หน่วยงานภาครัฐ

ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจประเทศไทยไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 15 ธันวาคม ปี พ.ศ. 2546

จากตารางที่ 2.4 พบว่า ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546 เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวต่อเนื่องและขยายตัวได้เร็วขึ้นในทุกกลุ่มเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังที่ผ่อนคลาย ยกเว้นเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่ชะลอตัวเล็กน้อยในไตรมาสนี้ แต่เป็นเพียงการปรับเข้าสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจขยายตัวในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.5 ในสี่ไตรมาสที่ผ่านมา

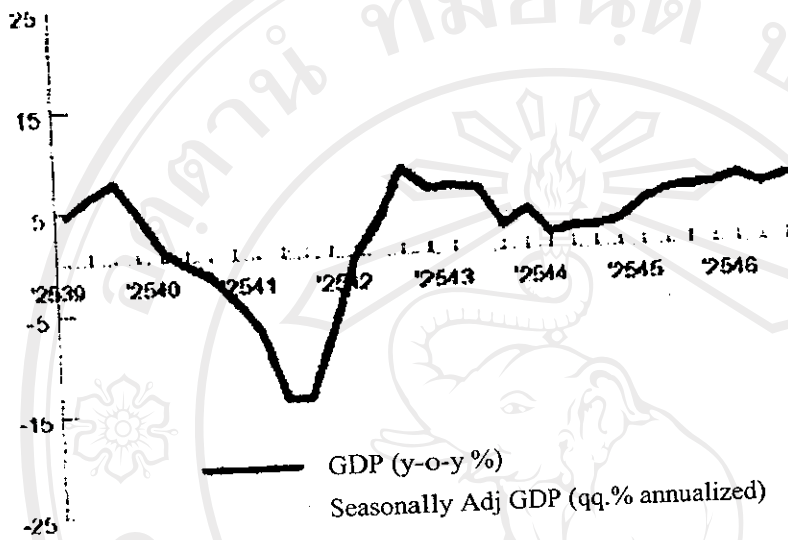
ภาพที่ 2.4 เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546 ขยายตัวร้อยละ 6.5 และสามไตรมาสแรก ขยายตัวร้อยละ 6.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี พ.ศ. 2545

ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สาม ปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 15 ธันวาคม ปี พ.ศ. 2546

จากภาพที่ 2.4 พบว่า ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546 เศรษฐกิจฟื้นตัวจากผลกระทบของ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) โดยขยายตัวร้อยละ 6.5 จากไตรมาสเดียวกัน ปี พ.ศ. 2545 และขยายตัวร้อยละ 7.1 ต่อปีจากไตรมาสที่ 2 ซึ่งเป็นการขยายตัวที่สูงขึ้น แสดงว่าเศรษฐกิจ ยังมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่อง ตามแรงสนับสนุนจากอุปสงค์ภายในประเทศโดยเฉพาะการลงทุน ภาคเอกชนที่เร่งตัวเร็วขึ้น แม้ว่าการใช้จ่ายเพื่ออุปโภคและบริโภคจะเริ่มชะลอตัว ลักษณะของการขยายตัวในไตรมาสที่สามยังได้รับแรงสนับสนุนจากอุปสงค์ในประเทศเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับ ในครั้งแรกของปี

ปริมาณการส่งออกขยายตัวได้ช้าลงเป็นผลจากฐานปริมาณการส่งออกที่สูงในปี พ.ศ. 2545 การขยายตัวของปริมาณการส่งออกในไตรมาสที่ 3 เปรียบเทียบกับปริมาณการส่งออกใน ไตรมาสที่ 2 ก็ช้าลงเช่นกัน ในขณะที่ปริมาณการนำเข้าขยายตัวเร็วขึ้น สาขาบริการซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) เริ่มปรับตัวดีขึ้นบ้าง แต่ยังไม่สูงพอที่จะชดเชยในส่วนของปริมาณการส่งออกสินค้าที่ชะลอลง นอกจากนี้ รายจ่ายด้านการท่องเที่ยวต่างประเทศของคนไทยเริ่มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน

จากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจในเดือนตุลาคมทั้งทางด้านการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค การลงทุนและการส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากการประชุมสุดยอดผู้นำเอเปคในเดือนตุลาคม รวมทั้งความต้องการในตลาดสังหาริมทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นก่อนที่มาตรการลดหย่อนภาษีและอัตราค่าธรรมเนียมค่าโอนอสังหาริมทรัพย์จะสิ้นสุด ณ สิ้นเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2546

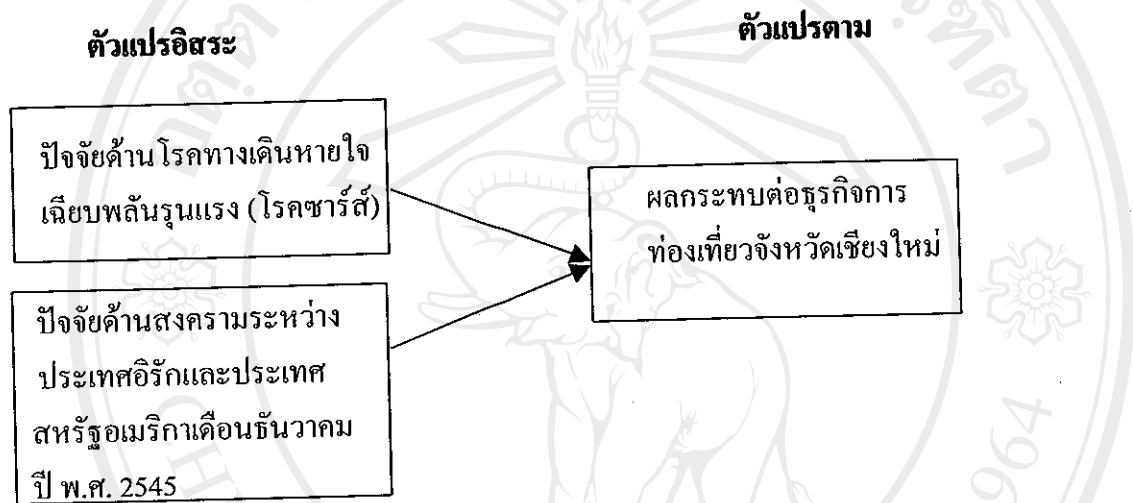
ภาพที่ 2.5 เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546 : พื้นตัวจากผลกระทบการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) และขยายตัวได้สูงขึ้น
ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สาม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 15 ธันวาคม 2546

จากภาพที่ 2.5 พบว่า เศรษฐกิจไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2546 ขยายตัวร้อยละ 6.5 สูงกว่าการขยายตัวในไตรมาสที่ 2 เล็กน้อย โดยที่ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่ปรับฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 7.1 ต่อปีจากไตรมาสที่ 2 สูงกว่าการขยายตัวในไตรมาสที่ 2 ซึ่งแสดงว่าเศรษฐกิจยังมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามแรงขับเคลื่อนจากอุปกรณภายในยังเป็นแหล่งที่มาของการขยายตัวที่สำคัญ ในขณะที่ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการสุทธิสนับสนุนการขยายตัวได้น้อยลงกว่าในไตรมาสที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณการส่งออกสินค้าขยายตัวได้ช้าลงในขณะที่ปริมาณการนำเข้าขยายตัวในอัตราเร่งมากขึ้น และการส่งออกบริการสุทธิที่ปรับตัวดีขึ้นยังไม่มากพอที่จะช่วยชดเชยส่วนของการส่งออกสินค้าที่ชะลอตัวลง

2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษารั้วนี้ได้นำแนวคิดและทฤษฎีของ สมยศ นาวิการ และ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อธุรกิจและนภาพร ณ เชียงใหม่ ด้านการวิเคราะห์งบการเงินมาประยุกต์พัฒนาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก